

CAP DE CREUS, PARC NATURAL?

La península del Cap de Creus, prolongació del Pirineu, està situada en la província de Girona, comarca de l'Alt Empordà; limitada pels pobles de Roses i Port de la Selva, Cadaquès es troba en el seu cor.

La zona es caracteritza perquè hi bufen forts vents de tramuntana, la velocitat dels quals pot arribar a 120 Km/h. La tramuntana ha configurat el paisatge de la zona, afaïçonant les roques amb curioses formes a partir de les quals reben noms com el "camell", la "tortuga", etc. El vent, sec, actua a la vegada com a factor bioclimàtic, provocant una dessecació real de l'ambient que redueix les possibilitats d'aigua disponible.

La vegetació està condicionada pels incendis forestals que devasten la zona gairebé amb periodicitat anual. D'aquí que aquesta vegetació sigui la típica mediterrània, pobra, amb un baix matoll escàs i espars, amb extenses zones de prats.

Els abundants penya-segats costers evidencien un paisatge rocós força erosionat, que a voltes fins i tot mostra grans extensions de roca viva. Pel que fa a la hidrologia, creuen la península del Cap de Creus nombroses i petites rieres que donen lloc a accidentades valls, les quals quedaran reduïdes a basses en arribar l'època estival.

L'avifauna predominant està adaptada al matoll i a l'hàbitat rupícola. Els freqüents incendis espaien el matoll, i aquest fet ha afavorit la presència d'interessants espècies nidificants, molt localitzades a la resta de Catalunya i fins i tot en regressió, com ara la merla de cua blanca (*Oenanthe leucura*) i la merla roquera (*Monticola saxatilis*), adaptats a espais oberts i a l'hàbitat rupícola. Una altra espècie de fàcil adaptació a l'hàbitat esmentat és el falciot pàl·lid (*Apus pallidus*), molt semblant al falciot negre (*Apus apus*), però restringit a l'ambient estrictament mediterrani.

Les tallaretes (*Sylvids*), ocells petits que fan de la brolla el seu medi, són molt abundants a la zona. Els grans espais oberts, producte dels nombrosos incendis, constitueixen l'hàbitat dels alaudids, un exponent dels quals és la cogullada fosca (*Galerita theklae*). L'interès per aquest ocell rau en el fet que l'espècie es troba localitzada a Catalunya, essent estrictament mediterrània.

També hi trobem els rapinyaires, els quals han patit darrerament una forta regressió degut a la persecució implacable de què han estat objecte i degut igualment a la destrucció de llur hàbitat. Actualment, tots els rapinyaires, tant nocturns com diürns, estan protegits per la llei. Contràriament a allò que hom podia creure, els rapinyaires són aus extraordinàriament beneficioses: capturen principalment tota classe d'animals malalts, amb la qual cosa tallen les possibles epidèmies que podrien sorgir entre llurs preses; a més, actuen com a indicador biològic de l'estat d'equilibri ecològic de la zona on es troben.

Hi ha nombroses espècies nidificants al Cap de Creus. Entre elles: l'àguila marcenca (*Circaetus gallicus*), espècie estival que nia als arbres i s'alimenta principalment de serps; l'esparver (*Accipiter nisus*), espècie sedentària, construeix el niu als arbres, viu en petits bosquets i s'alimenta de petits ocells i ratolins; l'aligot (*Buteo buteo*), també sedentari, construeix el seu niu als arbres i s'alimenta principalment de ratolins i conills; el falcò pelegrí (*Falco peregrinus*), sedentari, nia als penya-segats i s'alimenta únicament d'ocells que caça al vol; el xoriguer (*Falco tinnunculus*), sedentari, força estès

a la zona, construeix el niu majoritàriament als penya-segats costers, i s'alimenta d'insectes, petits ratolins i ocells; el xoriguer petit (*Falco naumanni*), espècie estival, nia als penya-segats on forma petites colònies, s'alimenta d'insectes i actualment es troba en perill d'extinció, a conseqüència de la ràpida regressió que ha patit a tot Europa; l'àguila cuabarrada (*Hieraetus fasciatus*), espècie sedentària, nia als penya-segats i s'alimenta de conills, perdius, ratolins i ocells; l'àguila daurada (*Aquila chrysaëtus*) és possible veure-la a l'estiu, quan, en finalitzar l'època de cria, els exemplars joves són expulsats de llurs territoris i en vol de dispersió pel Pirineu arriben al Cap de Creus.

Pel que fa als rapinyaires nocturns, a la zona trobem els següents: l'òliba (*Tyto alba*), espècie sedentària, nia a cases abandonades, penya-segats i forats dels arbres, i s'alimenta de ratolins; el uc (*Bubo bubo*), sedentari, nia als penya-segats, és de grans dimensions i s'alimenta de conills i ratolins; el xot (*Otus scops*), espècie estival, nia a cases abandonades, penya-segats i arbres, i s'alimenta fonamentalment d'insectes; el mussol (*Athene noctua*), espècie sedentària, nia als arbres i s'alimenta d'insectes i petits ratolins; el gamarús (*Strix aluco*), sedentari, nia als arbres i s'alimenta especialment de ratolins.

Capítol a part mereix l'àguila pescadora (*Pandion haliaëtus*), la qual disposa al Cap de Creus d'una zona òptima per al seu hàbitat, amb nombrosos penya-segats costers al peu dels quals s'estenen petites cales d'aigües tranquil·les; aquesta disposició geogràfica permet a l'àguila visualitzar fàcilment les seves preses. És possible que arribi a niar en aquesta zona, cosa que no ha pogut fer fins ara a causa de la presència constant de llanxes motores.

Quant als ocells marins, hi nia el gavià argentat (*Larus argentatus*), formant diferents colònies als illots. Darrerament aquesta espècie ha experimentat una gran expansió i fins i tot ha arribat a constituir-se en una vertadera plaga, amb el consegüent perjudici per a altres espècies d'aus. Una altra au que nia a la zona és el corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis*), encara que ho fa en un nombre reduït de parelles. Sembla possible que niin a la zona la baldriga cendrosa (*Calonectris diamedea*), la baldriga pufi (*Puffinus puffinus*) i l'ocell de tempesta (*Hydrobates pelagicus*). Els costums d'aquests ocells, que surten de llurs nius tot just es pon el sol per anar a pescar a mar oberta i tornen abans de la sortida del sol, fan molt difícil el seguiment dels exemplars. De totes maneres, durant l'època de nidificació, i sobretot quan s'acosta la sortida del sol, és possible de veure'ls, procedents de terra ferma i en direcció a mar oberta, amb la qual cosa és viable la possibilitat que nidifiquin a la zona.

El Cap de Creus constitueix una zona privilegiada pel que fa a l'observació de les aus marines hivernants, especialment les aus pelàgiques, en ser un dels caps de la Mediterrània més sortint. D'aquí que sigui fàcilment observable el mascarell (*Sula bassana*), espècie típica d'alta mar i per això mateix poques vegades visualitzada de terra estant. Cal remarcar l'existència d'un illot rocós davant mateix del cap, on ha estat comprovada la presència d'una vintena de corbs marins (*Phalacrocorax carbo*). Aquest mateix illot podria ser potenciat com a observatori d'aus marines, ateses les característiques que reuneix. De la mateixa manera, el Cap de Creus significa un punt important en l'estudi d'aus migratòries, ja que hi són observables totes les espècies aquàtiques que en llurs migracions segueixen les costes del continent.

Encara es poden trobar a la zona alguns exemplars de tortuga mediterrània (*Testudo hermani*) i tortuga d'aigua (*Mauremys caspica*), totes dues espècies en nombre cada cop més reduït. En el cas de la tortuga mediterrània, la regressió es deu fonamentalment a l'actuació dels caçadors que es dediquen a la venda illegal d'aquestes tortugues, i també, en segon terme, als incendis dels quals aquests animals no poden escapar. Pel que fa a la tortuga d'aigua, els incendis no l'afecten tant com a l'anterior, però al perill dels caçadors cal sumar-hi el de la destrucció progressiva del seu hàbitat, les rieres, darrerament convertides en pistes de trial.

Cal esmentar, finalment, que l'ajuntament de Cadaqués, dins el terme del qual es troba la major part de la Península del Cap de Creus, duu a terme actualment gestions conduents a la declaració d'aquesta zona com a parc natural, encara que fins ara la resposta de les administracions a aquest tema no ha estat gaire positiva. Esperem que en un futur no massa llunyà el Cap de Creus gaudeixi d'una total protecció que preservi i fomenti les riqueses naturals que li són pròpies.

Alexandre Omedes i Salinas